

МІКРОБІОЛОГІЯ, ЕПІЗООТОЛОГІЯ, ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ ТА ІМУНОЛОГІЯ

УДК 619:616-085/995.429.1

АРТЕМЕНКО Л.П., ГОНЧАРЕНКО В.П.,
БУКАЛОВА Н.В., кандидати вет. наук
ЗУБРИЦЬКА В.М., викладач вищої категорії

технологічного-економічного коледжу

Білоцерківський національний аграрний університет

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЕПІЗООТОЛОГІЇ І ЛІКУВАННЯ СОБАК ЗА ДЕМОДЕКОЗУ

Дослідження, проведені у двох клініках ветеринарної медицини, засвідчили високу чутливість до демодекозу собак таких порід: ротвейлер, пітбультер'єр, французький бульдог, американський стафордширський тер'єр. Показано результати двох схем лікування собак за генералізованої форми демодекозу, одна з них містить використання сучасного інсектоакарициду Бравекто, інша – комплексну терапію з використанням івермектину-10, амітразину плюс, катозалу 10 %, карсилу. Обидві схеми виявились ефективними, проте препарат Бравекто мав переваги, а саме: менша затрата праці лікарів, відсутність ускладнень та стресів у тварин та їхніх господарів.

Ключові слова: демодекоз, епізоотологія, інсектоакарицид Бравекто, комплексна терапія.

Збудником демодекозу є тромбідіформні кліщі роду *Demodex*. Це один із найпоширеніших паразитів собак, носіями яких визнано близько 50 % дорослих тварин. Деякі вчені вважають, що в організмі високо – резистентних тварин (близько 40 % покоління) кліщі роду *Demodex* можуть паразитувати впродовж усього життя, не спричиняючи розвитку захворювання. Наукового обґрунтування цього явищу поки що не знайдено. Деякі науковці розглядають цього паразита, як коменсала волосяних фолікулів, який, однак, за певних обставин, може стати хвороботворним, тобто спричинити захворювання. Стверджним фактом є те, що довкілля не є джерелом ураження цим паразитом. Передаватися інвазія може лише від ураженої тварини до здорової [1–5]. Проте з'явилися дані, що така форма захворювання, як ювенільний демодекоз у цуценят до 12 місячного віку передається спадковим шляхом. Для нього характерним є самостійне одужання [1].

Багато дослідників описують ліки різноманітних форм та проводять наукові пошуки терапевтичних засобів за цієї інвазії. На сьогодні відомо, що в лікуванні собак використовуються фосфорорганічні сполуки, піретроїди, препарати макроциклічних лактонів, флураланер, офоксаланер, сароланер тощо [6, 7, 8, 9]. Останні найновіші препарати, зазначені в переліку, виготовлені іноземними виробниками за сучасними технологіями і є високовартісними, а отже, малодоступними для багатьох власників тварин. Більш уживані низько-вартісні препарати, за їх використання, мають чимало недоліків та негативно діють на організм хворих тварин [2, 6, 7]. Отже, і нині відбувається пошук ефективних, безпечних та економічних хіміотерапевтичних препаратів для лікування собак, хворих на демодекоз.

Метою роботи було вивчити поширення демодекозу собак у деяких регіонах України та удосконалити лікувальні заходи за цієї інвазії.

Матеріал і методи досліджень. Проведено аналіз ветеринарної звітності щодо захворювання шкіри собак у приватних клініках ветеринарної медицини «Оленятко» (м. Херсон) та «Доктор Вет» (м. Біла Церква) впродовж 2017 року. Це дало можливість визначати та реєструвати собак з ураженнями шкірного покриву, характерними для демодекозу. Всього досліджено 495 тварин. Частіше реєстрували собак з ураженнями шкіри морди, голови, повік (рис. 1), шкіри від чола до ніздрів, основи вухних раковин, шиї, грудей, кінцівок, рідше – ділянки хребта.

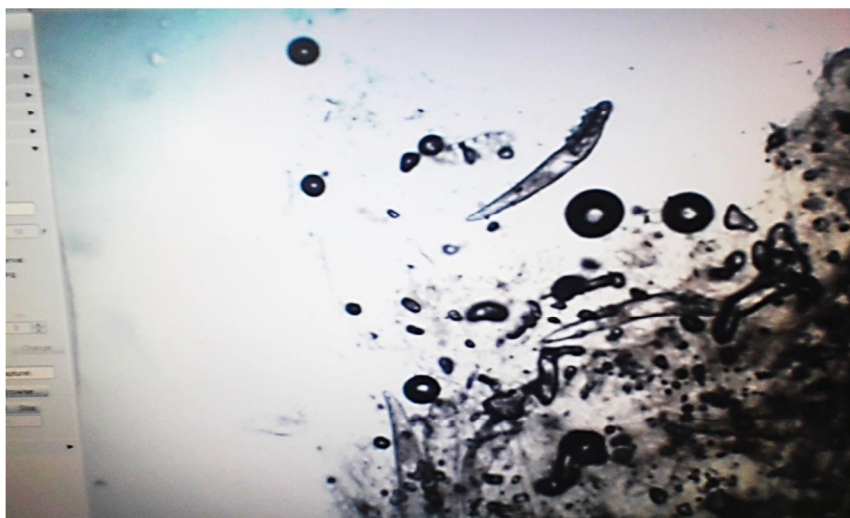

Рисунок 1 – *Demodex canis* – різні стадії розвитку (10x8)

Визначення ефективності лікування собак за генералізованої форми демодекозу проводили за застосування двох різних схем, одна з яких передбачало використання новітніх хіміотерапевтичних засобів. Об'єктом експериментальних досліджень були хворі чистопорідні собаки. У двох клініках для досліджень були відібрані хворі собаки таких порід: німецька вівчарка – 4, лабрадор – 2, ротвейлер – 2, той тер'єр – 2, мопс – 4, французький бульдог – 2. Тварин, визначених для експерименту, розділили на дві групи. Хворі собаки мали характерні для демодекозу, різні за розмірами, ураження на шкірі голови, шиї (рис. 2) та лап. Для підтвердження клінічного діагнозу робили зіскрібки із уражених ділянок, кірочки поміщали в бактеріологічну чашку, щільно закривали кришкою, поміщали в термостат за температури 45 0C на 15 хв з подальшою мікроскопією матеріалу. В усіх досліджуваних тварин були виявлені кліщі *Demodex canis* на різних стадіях розвитку (яйце, личинка, німфа, імаго). Діагностичні дослідження тварин проводили перед початком лікування та кожні 10 днів упродовж лікування (30 діб). Крім лабораторних досліджень, проводили клінічний огляд тварин: урахувували загальний стан, результати термометрії, частоту пульсу та дихання, функціональний стан травного каналу.

Рисунок 2 – Характерні ураження шкіри голови, шиї та грудей за демодекозу собак

Для тварин першої дослідної групи застосовували традиційну схему лікування з використанням препаратів івермектин-10 у дозі 0,6 мг/кг живої маси, один раз на 7 діб 4-разово; амітразин плюс втирали в уражені ділянки шкіри та суміжні з ними (завширшки 1 см), один раз на 3 доби (всього 10 обробок); катозал 10 % вводили підшкірно в дозі 0,5–5 мл/тварину, залежно від живої маси, 1 раз на добу (5 ін'єкцій); карсил задавали внутрішньо у дозі 5 мг/кг живої маси, розділеній на 2 прийоми (10 діб). Тваринам другої дослідної групи застосовували препарат нового

покоління – Бравекто (діюча речовина – флураланер), що належить до групи ізоксазоліну та є інсектоакарицидом системної дії. Лікарська форма – жувальні таблетки з різною кількістю діючої речовини – 112,5, 250, 500, 1000, 1400 мг. Дозують препарат, урахувавши живу масу тварини, із розрахунку 25–56 мг/кг живої маси. Препарат задавали внутрішньо одноразово, засобів патогенетичної дії тваринам другої дослідної групи терапії не використовували.

Результати досліджень та їх обговорення. З огляду питань епізоотології демодекозу цікавим для вивчення є поширення цієї інвазії серед популяції собак як у формі субклінічного, так і клінічно вираженого захворювання. Цікавить фахівців роль та співвідношення факторів, як внутрішніх (порода, спадковість, вік, стан імунітету тощо), так і зовнішніх (тип харчування, порушення умов утримання, гігієна шкіри), чинники резистентності організму та імунітету, що сприяють розвитку цієї патології [8].

У двох клініках ветеринарної медицини – «Оленятко» та «Доктор Вет», за даними журналів «Реєстрація тварин», проведено аналіз, який засвідчив, що за 2017 рік із 495 тварин із ураженням шкіри – у 193 (38,99 %) установлений діагноз демодекоз. Дані щодо захворювання на демодекоз за порідними, віковими та статевими ознаками тварин подані у таблицях 1, 2, 3.

Таблиця 1 – Кількість тварин різних порід, уражених демодексами

Порода	К-ть	%	Порода	К-ть	%	Порода	К-ть	%
Німецька вівчарка	11	5,7	Мастіно –неаполітано	2	1,0	Кавказська вівчарка	7	3,6
Американський стаф. тер'єр	12	6,2	Франц. бульдог	13	6,7	Пойнтер	1	0,5
Ротвейлер	14	7,3	Йоркш. тер'єр	2	1	Лайка	2	1,0
Боксер	8	4,1	Сеттери	3	1,6	Кане-корсо	1	0,5
Доберман	5	2,6	Лабрадори	4	2,1	Коллі	3	1,6
Англійський бульдог	4	2,1	Пітбультер'єр	7	3,6	Бігль	1	0,5
Спанієлі	4	2,1	Дог	1	0,5	Акіта	2	1,0
Такса	5	2,6	Далматин	2	1,0	Пекінес	3	1,6
Той тер'єри	6	3,1	Ши-тцу	2	1,0	Метиси	27	14,0
Мопс	7	3,6	Кит. хохлата	3	1,6	Безпорідні	31	16,1

Таблиця 2 – Кількість тварин різних вікових груп, уражених демодексами

Вік тварин	2 – 6 міс.	6 міс. –1 рік	1–2 роки	2–5 років	5–10 років	Старше 10 років	Разом
Кількість тварин	45	61	49	27	9	2	193
% уражених	23,3	31,6	25,4	14	4,7	1	100

Таблиця 3 – Показники ураження демодексами собак різної статі

Стать тварин	Кобелі	Суки
Кількість тварин	101	92
% уражених	52,3	47,7

Аналіз результатів досліджень щодо найбільшої чутливості до *Demodex canis* собак різних порід засвідчив, що лідирують тварини з коротким шерстним покривом: ротвейлер, пітбультер'єр, французький бульдог, американський стафордширський тер'єр. Досить значний рівень ураження у німецької та кавказької вівчарок [7]. Високий рівень інвазії у метисів та безпорідних собак можна пояснити незадовільними умовами утримання та неповноцінною годівлею.

Не часто трапляється демодекоз у собак віком до 3-х місяців та після 3-х років. Більш уражені тварини віком від 3-х до 12-ти місяців. Незначна різниця й у кількості уражень демодексами тварин різної статі (дещо частіше хворіють кобелі, ніж суки).

Спостереження за великою кількістю тварин, хворих на демодекоз, дають змогу засвідчити, що за відсутності своєчасно встановленого діагнозу, демодекозний процес, що спочатку виникає в окремих ділянках тіла, швидко генералізується. Шерсть у місцях ураження випадає, шкіра втрачає еластичність, стає гіперемійованлю, потовщеною й складчастою її, червоно-синюватий колір шкіри набуває брудно-сірого відтінку. Свербіж зазвичай відсутній, але собаки лижуть уражені місця, що може спричинити інфікування патогенною мікрофлорою. На початку захворювання лускувата форма демодекозу, що характеризується окремими осередками ураження,

змінюється великими ділянками потовщеної оголеної шкіри, що з часом зливаються, утворюючи суцільний демодекозний осередок, ускладнений вторинною інфекцією.

Порівняльний аналіз використання 2-х різних схем лікування тварин, хворих на демодекоз, засвідчив, що тварини, як першої, так і другої дослідної груп, поступово одужували лише через 3 тижні від початку лікування. Ознаки запалення ураженої шкіри зменшувалися, у місцях алопецій відновлювався ріст шерстного покриву, тварини ставали активнішими, але, за період досліджень, у тварин першої дослідної групи виявили побічні реакції, такі як блювота та діарея, що швидко минали. Тварини другої дослідної групи в процесі одужання не проявляли будь-яких побічних ознак після задоволення препарату Бравекто.

Постійний нагляд за тваринами засвідчив, що швидше одужували тварини другої дослідної групи, хоч у кінцевому результаті ефективність лікування собак, хворих на демодекоз, становила 100 %. Лабораторні дослідження зіскребків шкіри хворих тварин обох дослідних груп, які проводили кожні 10 днів, засвідчили відсутність інвазії (імаго, личинок та німф демодексів), починаючи з 20-ї доби від початку лікування.

Серед недоліків лікування тварин першої дослідної групи слід зазначити велику кількість маніпуляцій, які призводять до стресу, що супроводжується негативним впливом не лише на тварину, а й на її власника. За другої схеми терапії з одноразовим використанням препарату Бравекто особливо варто підкреслити значно нижчу трудомісткість процедури лікування та кращий моральний стан власника тварини.

Висновки. 1. У клініках ветеринарної медицини :»Оленятко» (м. Херсон) та «Доктор Вет» (м. Біла Церква, Київської області) реєструють захворювання собак на демодекоз. Екстенсивність цього захворювання складає 38,99 % від кількості зареєстрованих випадків патології шкіри собак.

2. Ураховуючи те, що у собак найтяжче перебігає демодекоз у генералізованій формі, опрацьовані дві схеми терапії. У першій схемі застосували специфічну та патогенетичну терапію з використанням препаратів івермектин-10, амітразин плюс, катозал, карсил; другий – на іншій групі тварин – лише специфічну терапію сучасним препаратом Бравекто, виробництва Нідерландської компанії MSD.

3. Випробування сучасного препарату Бравекто, крім 100 % ефективності, продемонструвало меншу затрату праці лікаря ветеринарної медицини і господаря, відсутність побічної дії та стресів у тварин і їх власників. Проте слід зазначити високу вартість цього лікування, що є неприйнятним для багатьох власників тварин.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Глушонок С.С., Зубанова Е.В. Демодекоз у собак. Мир ветеринарии. 2017. № 5 (38). С. 29–32.
2. Шустрова М.И. Чесоточные болезни и демодекоз животных различных видов: автореф. дис... доктора вет. наук. СПб. 1996. 40 с.
3. Forton F., Germaux M.A, Brasseur T. Demodicosis and rosacea: epidemiology and significance in daily dermatologic practice. J. Am. Acad. Dermatol. 2009. No 52. P. 74–87.
4. Кучеренко І.А. Діагностика та профілактика харчових алергій у собак і котів. Збірник матеріалів V Міжнарод. наук.-практ. конф. «Проблеми ветеринарного обслуговування дрібних домашніх тварин». Київ: НАУ, 2000. С. 96–98.
5. Майборода Е.А. Арахноентомози домашніх тварин України та півдня Росії. Мат. наук.-практ. конф. молодих вчених «Наукові досягнення в галузі ветеринарної медицини». – Харків, 1997. С. 32–33.
6. Gassel M., Wolf C, Noack S., Williams H., Ilg T. The novel isoxazoline ectoparasiticide fluralaner: Selective inhibition of arthropod γ -aminobutyric acid- and L-glutamate-gated chloride channels and insecticidal/acaricidal activity. Insect Biochemistry and Molecular Biology. 2014. No 45. P. 111–124.
7. Ozoe Y., Asahi M., Ozoe F., Nakahira K., Mita T. The antiparasitic isoxazoline A1443 is a potent blocker of insect ligand-gated chloride channels. Biochemical and Biophysical Research Communications. 2015. No. 391. P. 744–749.
8. Gupta A.K., Nicol K., Batra R. Role of antifungal agents in the treatment of seborrheic dermatitis. Am. J. Clin. Dermatol. 2015. No 5. P. 417–422.
9. Герке А. Проблемы диагностики в дерматологии: когда, как и зачем? Vetpharma. 2013. № 2. С. 36–40.
10. Кожные заболевания собак. пер. с англ. Е. Осипова. – М.: Аквариум, 2000. 176 с.
11. Потоцький М. Демодекоз. Вет. мед. України. Київ, 2001. № 7. С. 23–25.
12. Щанкина М., Осийчук Ю. Особенности этиопатогенеза болезней кожи собак. Тезисы VII междунар. конф. по пробл. вет. мед. мелких домашних животных. М.: 1999. С. 80–82.
13. Бензиор Е., Карлотти Д. Руководство по демодекозу собак. М.: Ветеринария. 2000. № 3. С. 32–36.
14. Basta-Juzbasic A., Subic J.S., Ljubojevic S. Demodex folliculorum in development of dermatitis rosacei formis stercorica and rosacea-related diseases. Clin. Dermatol. 2008. No 20. P. 135–140.
15. Головка А.Н., Ушкалов В.А. Заболеваемость демодекозом собак разных пород. Мат. II Междунар. конф. «Проблеми ветеринарного обслуговування мелких домашних животных». К.: 1997. С. 67–68.

REFERENCES

1. Glushonok, S.C., Zubanova, E.V. (2017), Demodekoz u sobak [Demodectosis in dogs], World of Veterinary Medicine, No 5 (38), pp. 29–32.
2. Shustrova, M.I. (1996), Chesotochnye bolezni i demodekoz zhivotnykh razlichnykh vidov: avtoref. dis... doktora vet. nauk [Scabies and demodectosis of animals of various types: author's abstract. dis ... Dr. Vet. Sciences], St. Petersburg, 40 p.
3. Forton, F., Germaux, M.A., Brasseur, T. (2009), "Demodectosis and rosacea: epidemiology and significance in daily dermatological practice", J. Am. Acad. Dermatol., No. 52, pp. 74–87.
4. Kucherenko, I.A. (2000), Diahnostyka ta profilaktyka kharchovykh alerhiy u sobak i kotiv [Diagnosis and prevention of food allergies in dogs and cats], Problems of veterinary service of small domestic animals [Collection of materials of the V International scientific-practical conference], Kyiv: NAU, pp. 96–98.
5. Mayboroda, E.A. (1997), Arakhnoentomozy domashnikh tvaryn Ukrayiny ta pivdnya Rosiyi [Arachnoses of domestic animals in southern Russia]. Materials of the scientific-practical conference of young scientists "Scientific achievements in the field of veterinary medicine", Kharkiv, pp. 32–33.
6. Gassel, M., Wolf, C., Noack, S., Williams, H., Ilg, T. (2014), "The novel isoxazoline ectoparasiticide fluralaner: Selective inhibition of arthropod γ -aminobutyric acid- and L-glutamate-gated chloride channels and insecticidal/acaricidal activity", Insect Biochemistry and Molecular Biology, No. 45, pp. 111–124.
7. Ozoe, Y., Asahi, M., Ozoe, F., Nakahira, K., Mita, T. (2015), "The antiparasitic isoxazoline A1443 is a potent blocker of insect ligand-gated chloride channels", Biochemical and Biophysical Research Communications, No 391, pp. 744–749.
8. Gupta, A.K., Nicol, K., Batra, R. (2013), "Role of antifungal agents in the treatment of seborrheic dermatitis", Am. J. Clin. Dermatol., No. 5, pp. 417–422.
9. Gerke, A. (2013), Problemy diagnostiki v dermatologii: kogda, kak i zachem? [Problems of diagnostics in dermatology: when, how and why?], Vetpharma, No. 2, pp. 36–40.
10. Paterson, S. (2000), Kozhnyye zaboлевaniya sobak [Skin diseases of dogs], translated from English by E. Osipov, Aquarium, Moscow, 176 p.
11. Pototsky, M. (2001), Demodekoz [Demodectosis], Vet. Med. of Ukraine, No. 7, pp. 23–25.
12. Shankina, M., Osychuk, Yu. (1999), Osobennosti etiopatogeneza bolezney kozhi sobak [Peculiarities of etiopathogenesis of skin diseases of dogs], Theses of the VII international Conf. on probl. vet. med. of small pets, Moscow, pp. 80–82.
13. Benziore, E., Carlotti, D. (2000), Rukovodstvo po demodekozu sobak [Guide to demodectosis of dogs], Veterinary Medicine, Moscow, No. 3, pp. 32–36.
14. Basta-Juzbasic, A., Subic, J.S., Ljubojevic, S. (2008), "Demodex folliculorum in the development of dermatitis rosacei formis steroidica and rosacea-related diseases", Clin. Dermatol., No. 20, pp. 135–140.
15. Golovko, A.N., Ushkalov, V.A. (1997), Zabolevayemost' demodekozom sobak raznykh porod [The incidence of demodectosis in dogs of different breeds], Proceedings of the II International Conference "Problems of Veterinary Services for Small Pets", Kyiv, pp. 67–68.

Некоторые вопросы эпизоотологии и лечения собак при демодекозе

Л.П. Артеменко, В.П. Гончаренко, Н.В. Букалова, В.М. Зубрицкая

В статье приведены результаты изучения распространения демодекоза собак разных пород, возрастных групп, пола, а также эффективности двух схем лечения животных при генерализованной форме данной патологии.

Работа выполнена в условиях двух клиник ветеринарной медицины: „Оленятко” г. Херсона, „Доктор Вет” г. Белая Церковь, Киевской области. Установлено, что за 2017 г. из 495 животных с поражениями кожи у 193 (38,99 %) установлен диагноз – демодекоз.

Анализ результатов исследований относительно чувствительности к *D. canis* собак разных пород показал, что лидерами были животные короткошерстных пород: ротвейлер, питбультерьер, французский бульдог, американский стаффордширский терьер. Касательно возрастной восприимчивости к демодексам отмечено, что чаще и более интенсивно были поражены животные 3–12 месяцев. Не установлено значительной разницы в поражении демодексами собак обоих полов.

Наблюдения над большим количеством животных больных демодекозом показали, что несвоевременно поставленный диагноз, определяющий начало развития в отдельных участках тела, быстро генерализуется. В участках поражения кожа теряет эластичность, гиперемирована, утолщена, складчатая, приобретает красно-синеватый цвет, который со временем приобретает грязно-серый оттенок. Зуд, как правило, отсутствует, но собаки лижут поражённые места, что приводит к инфицированию кожи патогенной микрофлорой.

Таким образом, чешуйчатая форма демодекоза, регистрируемая в начале заболевания с отдельными очагами поражения, распространяется на большие участки утолщённой оголённой кожи. С течением болезни образуется сплошной демодекозный очаг осложнённый вторичной инфекцией.

Определили эффективность двух схем лечения собак при генерализованной форме демодекоза. Одна из них – однократное применение Бравэкто (Дв флуранер) – инсектоакарицид системного действия; другая – включала применение ивермектина-10, амитразина плюс, катозала 10 %, карсила.

Лабораторные исследования соскобов кожи свидетельствовали об отсутствии инвазии у животных спустя 20 дней от начала лечения.

Недостатком применения комплексной схемы было: большое количество манипуляций, которые сопровождались стрессовыми реакциями у животных и владельцев собак. Одноразовая дача Бравэкто сопровождалась спокойным состоянием, как пациентов, так и их владельцев.

Таким образом, обе схемы лечения собак с генерализованной формой демодекоза имели 100 % эффективность. Основным преимуществом использования Бравэкто было: отсутствие осложнений, в том числе стресса у животных и их хозяев. Необходимо подчеркнуть относительно высокую стоимость такого лечения, которое может быть недоступным для отдельных владельцев животных.

Ключевые слова: демодекоз, эпизоотология, инсектоакарицид Бравэкто, комплексная терапия.

Some questions of epizootology and treatment of dogs with demodicosis

L. Artemenko, V. Goncharenko, N. Bukalova, V. Zubritska

This article presents the results of studying the spread of demodicosis of the dogs of different breeds, age groups, sex, and also the effectiveness of the two schemes of treating animals in the generalized form of this pathology.

The work was carried out in the conditions of two of veterinary clinics: "Olenyatko" in Kherson and "Doctor Vet", Bila Tserkva, Kyiv region. It was established that during 2017, out of 495 animals with skin lesions, 193 (38.99%) were diagnosed with demodicosis.

Analysing the results of the studies on sensitivity to *D. canis* of different breeds it has been found out that the most responsive to treatment were short-haired animals: Rottweiler, pit bull terrier, French Bulldog, American Staffordshire Terrier. Regarding the age-related responsiveness to demodexes, it was noted that the most affected animals were between 3 and 12 months old. There is no significant correlation between the demodex lesion of dogs and dog's sexes.

Observations of a large number of animals with demodicosis showed that the untimely diagnosis that determines the onset of development in individual parts of the body is rapidly generalized. On the parts that are affected by the lesions, the skin loses elasticity, is hyperemic, thickened, folded, acquires a red-bluish color, which eventually acquires a dirty gray shade. Itching is usually absent, but the dogs lick the affected areas, which leads to infection of the skin with pathogenic microflora.

Thus, the scaly form of demodicosis recorded at the onset of the disease with separate lesions spreads over large areas of thickened bare skin. With the course of the disease, a continuous demodectic focus is formed, complicated by a secondary infection.

The effectiveness of the two treatment regimens for dogs in the generalized form of demodicosis has been determined. One of them is a single application of Bravecto (Dv fluralaner) – an insecto-acaricide of systemic action; the other included the use of ivermectin-10, amitrazine plus, cathosal 10%, and carlosil.

Laboratory studies of skin scrapings indicated the absence of invasion in animals 20 days after the start of treatment.

The disadvantages of using the complex scheme are: a large number of manipulations, which were accompanied by stress reactions in animals and dog owners. One-time giving Bravecto was accompanied by a calm state for both, patients and their owners.

Thus, both treatment regimens for dogs with generalized form of demodicosis had 100% efficiency. The main advantage of using Bravecto was the absence of complications, including stress in animals and their owners. It is necessary to emphasize the relatively high cost of such treatment, which may not be available to individual animal owners.

Key words: demodicosis, epizootology, insectoacaricide Bravecto, complex therapy.

Надійшла 10.04.2018 р.

УДК 619:616.986.7:636.7

БЛИК С.А., канд. вет. наук

КОРНІЄНКО Л.Є., д-р вет. наук

ЯРЧУК Б.М., ТИРСІН Р.В., ДОВГАЛЬ О.В., ШУЛЬГА П.Г.,

ТИРСІНА Ю.М., ЦАРЕНКО Т.М., кандати вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

УХОВСЬКИЙ В.В., д-р вет. наук

Інститут ветеринарної медицини НААН

epizootologiya@ukr.net

ЕПІЗООТОЛОГІЯ, ДІАГНОСТИКА, ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКА ЛЕПТОСПИРОЗУ СОБАК У ПРИВАТНІЙ ВЕТЕРИНАРНІЙ КЛІНІЦІ У м. ВІННИЦЯ В 2015–2016 рр.

Лептоспіроз – це хвороба сільськогосподарських, домашніх, диких тварин та людини. Лептоспіроз має природно-вогнищевий характер, резервуаром збудника лептоспірозу є мишоподібні гризуни та тварини-лептоспіроносії. Хвороба розповсюджена в усьому світі, в тому числі в Україні. Захворювання собак на лептоспіроз є актуальною проблемою для приватних клінік ветеринарної медицини, діяльність яких має бути спрямована на діагностику, лікування і профілактику цієї хвороби та контроль епізоотичної ситуації. Метою роботи було вивчити зазначені складові на прикладі приватної ветеринарної клініки м. Вінниця у 2015–2016 рр. та сформулювати пропозиції для покращення відповідних ветеринарних заходів. Була вивчена епізоотична ситуація, особливості діагностики, лікування та профілактики лептоспірозу у собак різних порід в зоні обслуговування клініки. Встановлено, що за досліджуваний період обстежили 142 собаки з підозрою на лептоспіроз. У обстежених 34 тварин діагноз підтвердили серологічно із застосуванням реакції мікроаглютинації у державній ветеринарній лабораторії. Основними серогрупами, встановленими за лептоспірозу у собак були *Canicola* і *Icterohaemorrhagiae*. Окрім того у частини тварин реєстрували – змішані реакції. Підтверджена ефективність комплексної терапії лептоспірозу собак, яка ґрунтується на поєднаному застосуванні антибіотиків таких схем: пентстреп-400 та доксицилін, фармазин-50 та доксицилін, або цефтриаксон та доксицилін. Також була встановлена можливість оптимізації загальноприйнятих схем для лікування собак без симптомів ураження органів травлення. Запропоновано оптимізацію клінічної та лабораторної діагностики лептоспірозу собак. Аналіз вакцин зареєстрованих в Україні дав змогу запропонувати найбільш ефективні препарати для профілактики лептоспірозу собак.

Ключові слова: лептоспіри, лептоспіроз собак, реакція мікроаглютинації, (РМА), серовари лептоспір, епізоотична ситуація, антибіотикотерапія.